

ತ್ರೇತಾಯುಗದ ಸೀತಾ ಅಶೋಕವೂ ದ್ವಾಪರದ ಕದಂಬವೂ

ನಮ್ಮ ಮಹಾಕಾವ್ಯಗಳಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣ ಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಮರಗಳ ಕುರಿತ ಉಲ್ಲೇಖಗಳಿವೆ. ಅಂಥ ಅನನ್ಯ ಮರಗಳ ಸಾಲಿಗೆ ಸೇರಿದ ಸೀತಾ ಅಶೋಕ ಹಾಗೂ ಕದಂಬ ಮರಗಳನ್ನು ಬಲ್ಲಾರಾ?

■ ವಿನು ಗಂಗೆ

ಮರಗಳು ಯುಗ ಯುಗಾಂತರಗಳಿಂದ ನಮಗಿಂತ ಮೊದಲೇ ಈ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಜನ್ಮತಾಳಿದವು. ನಿಂತ ಜಾಗದಲ್ಲೇ ನಿಂತು ಆಹಾರ ಪಡೆದು, ಜಡ್ಡು-ಜಾಪತ್ತೆಗೆ ಹೆದರದೆ, ಬೆಂಕಿ-ಬರ ಎದುರಿಸಿ ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಬಾಳುವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಪಡೆದಿವೆ. ಹಾಗಾಗಿಯೇ ಮರಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮಹಾನ್ ಕಾವ್ಯಗಳಾದ ರಾಮಾಯಣ, ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ, ಪುರಾಣ ಪುಣ್ಯಕಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿವೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಸೀತಾ ಅಶೋಕ ಮತ್ತು ಕದಂಬವನ್ನು ಈಗ ನೋಡೋಣ ಬನ್ನಿ.

ಲಂಕಾಸುರನು ಸೀತಾಮಾತೆಯನ್ನು ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಬಂಧಿಸಿಟ್ಟ ಕಥೆ ನಮಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆ. ಅಶೋಕವನದಲ್ಲಿ ಸೀತಾಮಾತೆಯು ಯಾವ ಮರದ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ರಾಮನಿಗಾಗಿ ಹಂಬಲಿಸಿದಳೋ ಆ ಮರವೇ ಸೀತಾ ಅಶೋಕ ಎಂದು ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮರವು ಶೋಕವನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವುದೆಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಈ ಮರ ಮಲೆನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ವಿರಳ. ಬೆಂಗಳೂರಿನ ಗೇಟೆಡ್ ಸಮುದಾಯವೊಂದರ ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಇದನ್ನು ಆಲಂಕಾರಿಕ ಮರವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಿದ್ದನ್ನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ.

ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಬಂಧಿ ರೋಗಗಳಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಬಳಕೆಯಾಗುವ ಆಯುರ್ವೇದದ ಅಶೋಕಾರಿಷ್ಟ ಔಷಧಿ ತಯಾರಿಸಲು ಈ ಮರದ ತೊಗಟೆ ಬಳಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದಕ್ಕಾಗಿ ಈ ಮರಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಬೇಡಿಕೆ. ಸಣ್ಣ ಗಾತ್ರದ ಮರದ ಹೂಗಳು **Ixora** ಹೂಗಳನ್ನು ಹೋಲುತ್ತವಾದರೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೇಸರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದು ವಿಭಿನ್ನವಾಗಿರುತ್ತವೆ. ದೊಡ್ಡ ದೊಡ್ಡ ಬೀಜಗಳು ಸುಲಭವಾಗಿ ಮೊಳೆಯುತ್ತವೆ. ಹಿರಿಯ ಸ್ನೇಹಿತರಾದ ಆನೆಗುಳಿ ಸುಬ್ಬರಾಯರು ಸಾಗರದ ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಕಳುಹಿಸಿ ಕೊಟ್ಟ ಬೀಜಗಳು ಬೆಂಗಳೂರು ತಲುಪುವುದರಲ್ಲಿ

ಸೀತಾ ಅಶೋಕ ಮರ

ಅಂಚೆ ಪಾಕೀಟಿನೋಳಿಗೆ ಮೊಳೆತಿದ್ದವು. 'ಆಚಂಗೆ ಮರ' ಎಂಬ ಹೆಸರು ಕೂಡ ಇದಕ್ಕಿದೆ. ಚಿಕ್ಕ ಗಾತ್ರದ ಸುಂದರ ಮರವಿದು.

ದ್ವಾಪರ ಯುಗಕ್ಕೆ ಬರೋಣ. ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ಬೃಹತ್ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಮರಗಳ ಉಲ್ಲೇಖವಿದೆ. ಕೃಷ್ಣನಂತೂ ಮರಗಿಡಗಳೊಡನೆ ಅವಿನಾಭಾವ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವವನು. ಬೆಣ್ಣೆ ಬಟ್ಟಲಿಗೆ ಕೃಷ್ಣ ಆಲ, ಯಮುನೆ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಒರಳಿಗೆ ಕಟ್ಟಿಹಾಕಿದಾಗ ಎಳೆದುರುಳಿಸಿದ್ದು ಜೋಡಿ ಮತ್ತಿ ಮರಗಳು, ಬೃಂದಾವನದಲ್ಲಿ ರಾಸಲೀಲೆಗೆ ಬಕುಳ ವೃಕ್ಷ, ಹೀಗೆ. ಈ ಎಲ್ಲಾ ಮರಗಳ ಪರಿಚಯ 'ಸುಧಾ'ದಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಬಂದಿದೆ. ಈಗ ಕದಂಬವನ್ನು ನೋಡೋಣ.

ರಾಧೆಯೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಪ್ರೇಮಾಂಕುರವಾದದ್ದು ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಎನ್ನಲಾಗಿದೆ. ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷ ಸುಂದರವಾಗಿ, ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತದೆ. ಸಸ್ಯಶಾಸ್ತ್ರೀಯವಾಗಿ ಹೆಸರು ಗುರುತಿಸುವಾಗ ಗಾತ್ರ ಹಾಗೂ ಬಣ್ಣದಲ್ಲಿ ಯಥಾವತ್ತಾಗಿ ಟೆನಿಸ್ ಚೆಂಡಿನಂತೆ ಹೂ ಬಿಡುವ ಮರವನ್ನು ಕದಂಬ (**Neolamarckia Cadamba**) ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮರಗಳನ್ನು ಬೆಂಗಳೂರಿನ ರಸ್ತೆ ಬದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಕಡೆ ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ನಂತರದ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆ ನಡೆಸಿ ಕೃಷ್ಣ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಈ ವೃಕ್ಷದ ಸಂತತಿ ಇಲ್ಲದ್ದನ್ನು ಮನಗಂಡು ಬೃಂದಾವನ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಹೇರಳವಾಗಿ ಇರುವ, ಗಾತ್ರದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕ ಹಳದಿ

ಕದಂಬ ಮರ

ಚೆಂಡಿನಂತೆ ಹೂ ಬಿಡುವ **Mitragyna parvifolia** ಈ ವೃಕ್ಷವನ್ನೇ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷ ಎಂಬ ತೀರ್ಮಾನಕ್ಕೆ ಬರಲಾಗಿದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇದನ್ನು **true Kadamb** ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ 'ಸಣ್ಣ ಕದಂಬ', 'ನೀರ್ ಕದಂಬ' ಎಂದೂ ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.

ಕಡಾಲು ಎಂದು ಮಲೆನಾಡಿನ ಕಡೆ ಕರೆಯುವ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷಕ್ಕೆ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಅನನ್ಯ ಸ್ಥಾನ. ಕರ್ನಾಟಕದ ಮೊದಲ ರಾಜವಂಶ ಕದಂಬ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸ್ಥಾಪಕ ಮಯೂರವರ್ಮ ಜನಿಸಿದ್ದು ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಇತಿಹಾಸ. ಕಾಳಿದಾಸನ ಕಾವ್ಯದಲ್ಲಿ ಕಾಳಿಕಾಂಬೆಯನ್ನು ಕದಂಬವನವಾಸಿನಿ ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿರುವುದನ್ನು ನಮ್ಮ ನಟಸಾರ್ವಭೌಮ ರಾಜ್‌ಕುಮಾರ್ ಅವರ ಶರೀರ-ಶಾರೀರ 'ಕವಿರತ್ನ ಕಾಳಿದಾಸ' ಚಲನಚಿತ್ರದ 'ಮಾಣಿಕ್ಯ ವೀಣಾ ಮುಘಲಾಲಯಂತೀ' ಹಾಡಿನಲ್ಲಿ ಸೊಗಸಾಗಿ ಬೆರೆತುಕೊಂಡಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ಕೆತ್ತನೆಯನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಕಾರಣಕ್ಕೆ ಕಡಗೋಲು ಮಾಡಲು ಈ ಮರ ಬಳಸುತ್ತಾರೆ. ಕಡಗೋಲು ಮುಂದೆ ಕಡಾಲು ಆಗಿರಬಹುದು.

ಈಚೆಗೆ ಮನೆ ಹತ್ತಿರದ ಬಿಬಿಎಂಪಿ ಉದ್ಯಾನವನದ ಉದ್ಯಾಟನಾ ಸಮಾರಂಭಕ್ಕೆ ಕದಂಬ, ಸೀತಾ ಅಶೋಕ ಸಸಿಗಳನ್ನು ಕೊಡುವ ಅವಕಾಶವಾಯಿತು. ಇನ್ನೆರಡು ವರ್ಷ ನೀರು ನಿಡಿ ನೋಡಿದರೆ ರಾಮಾಯಣದ ಸೀತಾ ಅಶೋಕ, ಮಹಾಭಾರತದ ಕದಂಬ ವೃಕ್ಷ ಎರಡರ ತಂಗಾಳಿಯೂ ಮನೆ ಹತ್ತಿರವೇ ಸುಳಿಯಲಿದೆ ಎಂಬ ಖುಷಿ ನನ್ನದು.

ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯೆ: feedback@sudha.co.in